

FOR TROEN

Har vi Gud på nakken ... eller i ryggen ... eller ... ?

AF OLE SOLGAARD

*Det gængse gudsbillede blandt kristne har ændret sig.
Men Bibelen korrigerer vores skæve billeder.*

Ole Solgaard, f. 1969
Redaktør af *Budskabet* og
journalist på *Tro & Mission*
os@dml.dk

Der er mange ting, der er med til at forme vores billede af Gud. Både det, vi har oplevet, og det, vi har hørt i løbet af vores liv. Vores forældre har især været med til at forme vores gudsbillede. Men også skole, børneklub, medier og omgangskreds har spillet en stor rolle.

Om vi vil det eller ej, har vi alle et gudsbillede – en forestilling om, hvordan Gud er. Og det billede vil jeg gerne udfordre i denne artikel.

Ændret gudsbillede

Jeg har fået fortalt, at en ung elev på en af de kristne skoler i en andagt sagde: "Vi har ikke Gud på nakken; vi har Gud i ryggen!" Dermed formidlede hun med en skarp formulering sit gudsbillede.

Nu ved jeg jo ikke præcis, hvad den unge pige mente med ordene, men de har i hvert fald givet mig stof til eftertanke. Noget af det vil jeg reflektere over her.

De fleste kender sikkert fornemmelsen af at have nogen på nakken. Det er ikke en rar følelse. Der er nogen, der altid er ude efter mig. Det kan fx være lærere, "kammerater", forældre – eller politiet.

At have nogen i ryggen er derimod en god og varm følelse. Det har noget med sikkerhed og garanti at gøre. Uanset hvad jeg gør, så kan jeg regne med deres skulderklap og opbakning.

Spørgsmålet er så, hvordan mit billede af Gud er? Oplever jeg ham som en, jeg har på nakken? Eller som en, jeg har i ryggen? Eller hvad ...?

Det er mit klare indtryk, at det gængse gudsbillede blandt kristne har ændret sig gennem tiden. Det kan både hænge sammen med ændringer i opdragelsesmønster, i det omgivende samfunds kultur og tidsånd og i en forskellig vægtlægning i den forkyndelse, man har lyttet til.

Derfor vil de danskere, der er født før 1950, ofte være vokset op med fornemmelsen af at

have Gud på nakken, mens de, der er født efter 1990, ofte er opvokset med fornemmelsen af at have Gud i ryggen.

Den bebrejdende gud

Personligt havde jeg nok som stor dreng et billede af Gud som en, der var på nakken af mig. Han skulede efter mig: "Har du nu lavet en bommert igen?" Jeg oplevede ham som en, der bebrejdede mig – og aldrig blev tilfreds. Hele tiden på nakken af mig. Derfor blev min oplevelse af at være kristen noget anstrengt. Noget med dårlig samvittighed.

Overskriften over et liv med det gudsbillede var: *Ikke nok!*

Mange slider med det billede – og indimellem gør jeg det stadigvæk også selv: Der er så meget, der ikke er godt nok. Ikke fordi jeg er meget værre end de andre, nej tænk bare på ..., men det er alligevel ikke godt nok. Jeg burde jo være mere tilgivende og næstekærlig. Jeg burde være mindre egoistisk. Burde bede noget mere. Burde fortælle mere frejdigt om Jesus. Burde være mindre materialistisk. Burde være mere åndelig og inderlig i min tro.

Ikke godt nok!

Det er klart, at hvis man generelt bøvler med skam og lav selvværdsfølelse, kan det være med til at forstærke (eller måske endda forårsage) sådan et gudsbillede. Uanset hvad jeg gør, så er det bare aldrig godt nok. Ikke fordi jeg kan udpege en masse konkrete punkter, som gør mig skyldig over for Gud eller andre. Det er bare sådan generelt "ikke godt nok". Jeg er bare forkert.

Livet som kristen kan i den situation opleves som en håbløs stræben – med konstant dårlig samvittighed. For hvornår bliver det egentlig "godt nok"?

Den bekræftende gud

Nej, så kan det da synes meget mere opløftende at have det andet gudsbillede, som pigen beskrev: Vi har Gud i ryggen! Han er vores garant. Han klapper os på skulderen.

Med det gudsbillede er Gud ikke den bebrejdende, men den bekræftende Gud! Der er ikke så mange løftede pegefingre. Han bekræfter os i, at vi er okay, som vi er. Han bakker os op i vores valg og beslutninger. Bekræfter vores planer og vores måde at indrette os på.

FOTO: ISTOCKPHOTO

Har man i opvæksten eller i tidsånden manglet autoriteter og grænser, kan det være med til at forstærke eller måske endda danne sådan et gudsbillede.

Det er et gudsbillede, der er ret udbredt i vores individualistiske tid. Både i den brede folke(kirke)lighed og i mere "fromme" sammenhænge. Det udtrykkes også i nyere lovsange med formuleringer som fx: "Tak, at du bekræfter os!"

Overskriften over et liv med det gudsbillede bliver: *Det går nok!*

Hvis vi har problemer af forskellig slags, giver vores Gud os et skulderklap: Det går nok! Hvis vi er i tvivl om, hvad der er rigtigt eller forkert at gøre i en situation, siger han: "Det går nok –

Nogle oplever, at Gud altid er på nakken af dem. Livet som kristen i den situation kan være en håbløs stræben med konstant dårlig samvittighed. For hvornår bliver det egentlig "godt nok"?

Den virkelige Gud er jo, som han er. Uanset hvilket billede vi har af ham

du skal bare gøre, hvad du selv føler er rigtigt, så skal jeg nok bakke dig op i det og velsigne dig.”

Med det billede af Gud kan man tage det rimeligt afslappet med bibelske retningslinjer. Gud er jo ikke så nøjeregnende. Og hvis vi tænker på det med evigheden, om det bliver himmel eller helvede ... : ”Det går nok. Du er lige så god som alle andre, og med lidt hjælp fra Gud skal det nok gå alt sammen.”

Bibelen korrigerer vores gudsbilleder

Det er tydeligvis to vidt forskellige gudsbilleder: den bebrejdende Gud kontra den bekræftende Gud. At have Gud på nakken kontra at have Gud i ryggen.

Nu er sagen bare, at vores *billeder* af Gud ikke nødvendigvis er identiske med den *virkelige* Gud. Den virkelige Gud er jo, som han er. Uanset hvilket billede vi har af ham. Gud er Gud.

Israelitterne i GT mistede af og til tålmodigheden med Gud. De syntes, han svigtede dem. Og så begyndte de gradvist at tilbede afguder. Eller de tilpassede deres gudsbillede til noget mere forståeligt og acceptabelt: en, der tilpassede sig deres dagsorden; en, der opfyldte deres behov.

I virkeligheden tilbad de ikke længere den levende Gud, men de tilbad guder, som var skabt i deres eget billede, afguder.

Den fare er også aktuel for os. At vi ikke accepterer Gud, som han er beskrevet i Bibelen. At vi forsøger at få ham til at tilpasse sig vores billede af en rimelig gud.

”Han er velkommen som krydderi i tilværelsen, så længe han bekræfter mig i det, jeg gør. Så længe han ikke vil være øverste autoritet i mit liv. Så længe han ikke blander sig i det, jeg ikke spørger ham om. Han må indrette sig under de rammer, vi sætter,” er det fristende at tænke.

Men Bibelen advarer os mod at lave afgudsbilleder! Og så giver den os hjælp til at få korrigeret vores mere eller mindre skæve gudsbilleder. For i Bibelen og i mennesket Je-

sus Kristus har Gud åbenbaret sig. Vist os, hvem han i virkeligheden er.

Gud er højt ophøjet og hellig

Der tegnes i Bibelen mange streger til det samlede billede af Gud. Han er ikke sådan lige at indfange i et enkelt billede – jo, i Jesus (Hebr 1,3)! – men Bibelen afslører mange dimensioner af og ”billeder” på, hvordan Gud egentlig er. Jesus omtales eksempelvis både som *løve* og *lam*.

Her i artiklen vil jeg blot henlede opmærksomheden på et enkelt skriftsted, der siger noget væsentligt om Gud:

”Dette siger den højt ophøjede, som troner for evigt, og hvis navn er Hellig: ’Jeg bor i det høje og hellige og hos den, der er knust, hvis ånd er nedbøjet, for at opleve det knuste hjerte. Jeg anklager ikke for evigt og vredes ikke for altid’” (Es 57,15-16a).

Den virkelige Gud er ophøjet. Han er ikke skabt af menneskers forestillinger. Han er ikke bare en skulderklappende kammerat. Han er derimod den, der ejer hele universet. Det er ham, der har givet os livet. Og vi står til regnskab over for ham. Det er altså ikke ham, der står til regnskab over for os.

Det ændrer ikke noget på Gud, om vi overhovedet tror på ham eller hvad vi tror om ham. Hvis Gud kun eksisterer i kraft af, at vi tror på ham og hvad vi tror om ham, så er han jo ikke andet end en menneskeskabt afgud.

Det kan derimod godt være svært at få øje på Gud. Han kan indimellem føles så fjern og utilnærmelig, langt fra min hverdag. Sådan kan det især opleves, når man står midt i en livskrise. Så selvom man tror på Gud, kan det opleves, som om han ikke er nærværende. Man kan kun få øje på, at ”han bor i det høje og hellige”.

Gud er nærværende og forsonet

Men der er et forløsende ”og” i Esajas-verset: ”Gud bor i det høje og hellige og hos den, der er knust ...!” Den hellige og ophøjede Gud er altså reelt helt nærværende hos den, der er knust.

Den, der oplever krise. Den, der oplever fiasko. Den, der føler sig som en ugudelig synder.

Lige netop dér bor Gud. Ikke sådan, at han med et fingerknips løser alle vores problemer. Men han *er* nærværende – midt i det, der gør ondt, midt i kaos, midt i syndens verden.

Hvordan kan Gud både være hellig og utilnærmelig og samtidig helt nærværende? Det kan han på grund af Jesus. For Jesus er både Gud og menneske. Og i ham er der skabt forbindelse mellem Gud og os. Det er det centrale i Bibelens billede af Gud.

Gud ville ikke nøjes med at sidde på sin ophøjede trone, men ønsker at dele evigheden med os. Derfor måtte Jesus genetablere forbindelsen mellem Gud og os.

Det indebærer, at alt det, jeg synes, jeg burde og skulle for at være gode venner med Gud – det har Jesus gjort for mig. Det giver mig en helt anden overskrift over mit liv: *Jesus er nok!*

Så kan jeg slippe for det bebrejdende gudsbillede, hvor Gud er på nakken af mig og siger "ikke nok". Og jeg skal ikke spises af med det bekræftende gudsbillede, der er menneskeskabt og ikke kan give mig større trøst end "det går nok".

Den befriende virkelighed er, at Gud, som er ophøjet og hellig, alligevel gerne vil være sammen med mig. Med dette bibelske gudsbillede kan jeg frimodigt se Gud i øjnene.

Jesus er nok!

Ordene i Esajas' Bog blev vel at mærke sagt til et folk, der var faldet i afgudsdyrkelse og derfor var knust under Guds dom og straf. I den situation fik de at vide, at befrieren var på vej.

I dag – på den anden side af Jesu komme og NT's nedskrivning – ved vi, at netop Jesus var den befrier. Igennem ham er Gud kommet os helt nær. Og han er nok. Det gælder også dem med dårligt selvværd, mislykket karriere eller familieliv. Eller dem, der er kommet ud på et sidespor i forhold til Gud pga. ulydighed eller ligegyldighed, men som nu vender tilbage til ham.

Jesus har forsonet os med Gud. Han har opfyldt alle de krav, Gud med rette stillede til os, og som vi ikke kunne leve op til. Det er derfor, Gud siger: "Jeg anklager ikke for evigt og vredes ikke for altid."

Vreden og anklagen og alle bebrejdelserne er nemlig blevet rettet mod Jesus. Han måtte dø under Guds vrede, så vi kan

Den befriende virkelighed er, at Gud, som er ophøjet og hellig, alligevel gerne vil være sammen med mig

møde Guds åbne arme. Der er tale om en forsonet kærlighed, hvor han ikke bare accepterer mig og siger, at "det går nok". Men han glæder sig over mig – og siger: "Jesus er nok!"

Så behøver jeg ikke gå rundt med halvdårlig samvittighed. Jeg må aflevere det hele – skyld, skam og halvdårlig samvittighed – hos Jesus. Jeg skal ikke score point hos Gud, men kan på grund af Jesus få lov at være nære venner med Gud – nu og i al evighed.

En del af det her gik op for mig i sin tid på Sædding Efterskole, og så er det gået op for mig flere gange siden, når jeg i mellemtiden igen og igen har glemt det.

Jeg skal ikke lytte til de falske stemmer indeni, der råber halve sandheder om, at det enten *ikke er nok*, eller at *det går nok* med mit syndige og ufuldkomne liv. I stedet må jeg lytte til Bibelens sande stemme, der viser min virkelige situation: *Jesus er nok!* Den overskrift er både værd at leve på og at dø på.

Far! Helliget blive dit navn!

Billedet af Gud som den, der både er hellig og ophøjet og samtidig nærværende og barmhjertig, skinner også igennem i bønnen Fadervor:

"Vor far" udtrykker barnets trykke henvendelse til sin nærværende far. Og i næste sætning udtrykkes ærefrygten: "Helliget blive dit navn." Gud er hellig og ophøjet og nærværende far i Jesus Kristus.

Når jeg er døbt og klammer mig til Jesus, så er Gud min far. Det er trygt at være hos ham, der vil mig det bedste – og som har magten til det. Samtidig har jeg en ærefrygt for Gud, for han er hellig, så jeg spørger ham, hvordan jeg kan ære ham.

Gud ønsker at være autoriteten i min hverdag. Han er netop *Gud*. Og Gud er *god*. Han er ikke en bekræftende rygklapper, der altid giver os medvind på cykelstierne. Han lader os komme ud i modvind og tugter og opdrager os – for at passe på os. For han ved bedre end vi selv, hvad vi dybest set trænger til.

Den virkelige Gud kan man ikke lave om på. Og det er også godt. For så er der fremtidshåb for os i Jesus. ■